

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Щодняке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева у Агенції Ляндочного, в пасажі і автоба.
Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а у «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

„Слава въ вишнихъ Богу, на земли миръ, въ челоуѣцѣхъ благоволеніе!“

(+) Сею веселою піснюю витає споконвіку св. Церков прихід на сей свѣт божественного Спасителя, заповідаючи супокій людем доброї волі, мир і братне братерство, яке настало для християн від народження Ісуса Христа. З сим роковим свѣтом, свѣтлим празником Різдва Христового, вже ся також народний звичай, висловлювати собі обопільно бажаня всякого гаразду. Є се свѣто побіди свѣтла над темнотою, а в історії людскости від почину християнської доби веде ся побідна борба з темнотою і заневолюванем одних людей другими. Се верховладство, се гноблене одних людей другими є вже давно полишеним становищем, від коли стоїть християнська заповідь: «Люби Бога над все — а ближнього як самого себе» — а ближним є всякій чоловік.

Тим то рокове свѣто Різдва Христового нагадує нам не лише прихід на сей свѣт божественного Спасителя задля спасеня людского роду, але наводить нам на тямку ті високі і взнеслі божественні науки, якими повинні люди руководити ся у всіх своїх змаганях, починах і ділах. І наше національно-політичне житє є безнастанною боротьбою о побіду сеї завітної науки божественного Спасителя. Не даром кликав він до себе всіх пригноблених і обтяжених, обіцюючи їм дати віраду і супокій. Отже і руский нарід, котрий віками боре ся за свої народні права, за своє істноване, силкує ся визволити з під всякого верховодства і верховладства; находит в сій пісні, якою св. Церков витає новонародженого Спасителя, віраду для себе і надію красшої будуччини, бачить в Христовій науці

поруку, що і у нас свѣтло побідить тьму, правда — кривду і що і в наше віконце заблісне сонце!...

Руский нарід, втративши давно свою державну самостійність, розбитий на частини, веде тяжке житє, спотикаючись повсюду, в своїх змаганях до національно-політичного і культурного розвою, з всякими супротивностями і трудностями, має чимало ворогів. Однак не треба нам попадати в розпуку, тратити надію на красшу долю, бо і для руского народу мусить блиснути зірниця повної свободи і рівноправности, мусить побідити свѣтло темноту і стане день!...

Не можемо і не повинні ми тратити надії на красшу будуччину, позаяк і сей рік, що зазначив ся незвичайно сумними подіями, подав нам докази, що заступники руского народу найшли щирих і вірних союзників, котрі разом постоять і за наші народні права.

Не можемо і не повинні ми тратити надії на побіду нашого доброго права, позаяк бачимо познаки, що самолюбство, засліплене і ненависть, вороговане і напастоване, отсі зовсім нехристиянські прояви і спонуканя починають в рускій суспільности помалу уступати місця християнському братолюбію, котре єдино може скріпити і двигнути морально нашу суспільність і зробити єї спосібною до взнеслих і хосенних подвигов для всего руского народа в імя Христової науки і християнської справедливости. А коли мати мемо перед очима не самолюбні змаганя окурюваних поганьским звичаєм одиниць, а добро руского народа, тоді можемо бути певні побіди свѣтла над темнотою, свободи над неволею.

Переймаючись високою наукою божественного Спасителя, котрий страдаючи на св. Хресті за весь рід людский, молив ся

за своїх ворогів і мучителів, і ми не можемо нашим ворогам і противникам відплачувати завистию і ненавистию та злобою — а навпаки домагаючись все і всюди достойно і поважно признаня належних нам народних прав, зложимо лише наглядний доказ, що руский нарід не є елементом розладу і розкладу, а чинником суспільного і державного ладу, бажає лише належних єму прав — бажає супокою з людьми доброї волі!...

Стоячи на основі християнської правди і науки, руководячись взнеслими єї засадами, здобудемо собі скорше чи пізнійше симпатії благородних людей, а хоч ще далеко нам до побіди, мусимо побідити. Наша розважна і поважна політика накликає вправді на нас напасти деяких загорільців, що не знають иньшої дороги лише ненависть, напасти і вороговане, але ми тих не поправимо, а звертаємо ся до людей доброї волі, чистого серця, справдешних християнських засад в хвили, коли в св. Церкві звенить мило весела пісня в честь Новонародженого, а до сеї пісні і ми прилучуємо ся, сьпіваючи з ангельским хором, «Слава въ вишнихъ Богу, на земли миръ, въ челоуѣцѣхъ благоволеніе!»

Рускі друксортти

в приміненю до нової процедури.

(Конець.)

Повисшим фактом як також присилкою деяких також незамовлених стампіль руских і т. и. дало ц. к. міністерство судівництва східно-галицким судам немов директиву, як вони в будучині мають поступати супротив Русинів. Бо тепер справді панує велика самоволя. Осє кілька ілюстрацій: На пр. розпорядок міністерства судівництва з 11. серпня 1869 ч. 9973 приказує,

На коляду.

АЛЬФОНС ДОДЕ.

Свѣтлий вечер Різдва Христового в Парижі...

На улицах горить від свѣтла, гамірно, весело. Склепові вистави очаровують богатством і перепихом. З цукорень і торговель вин і ласощів вибігають хлопці, що угинають ся під тягарем традиційних ласощів.

На однім з передмість, на шестім поверсі на піддашу, сидить женщина похилена над роботою. Молода ще — ледво двацять пять літ, а вже така нужденна і зівяла. Уста поблідлі, з поміж темного волося показували ся срібні космики, голубі очи окружали сині круги.

Очікує когось. Видає ся сильно затрівоженою. Коли на сходах дали ся чути кроки, підносить голову, наслухує горячково. Але кроки віддаляють ся... Тяжко зітхнула і вертає до роботи.

Вкінці то — він.

І женщина встає борзо, бігне до дверей. В комнату входить людина в робітничій полотнянці. Споглядає на ню трівожно.

І щож? — питає з запертим віддыхом. Але він не спішить з відповідію... Виглядає сильно умучений. Сідає на столець, одинокий столець, який полишив ся в комнаті. А коли она стоїть раз-враз перед ним вичікуючи відповіді, гово-

рить придавленим голосом: Нічого. Нігде нічого...

Женщина поблідла, дрожащими руками оперла ся о стіл. Очевидячки чутє в голові сильний заворот, але силою волі володіє над собою, старає ся скупили думку, імає ся з розпуки останків надії.

Був ти у Павла?

Так. Він сам нічого не має; не може позичити.

А в фабриці братів Рену?

Нема роботи — половину робітників віддалено.

А у панів Робен?

Випереджено мене. Хтось иньший заняв моє місце.

Чи оправдував ся ти хоробою дитяти?

Не дали мені навіть прийти до слова. Регулямін передовсім — доводив управитель фабричної роботи.

Так було піти до директора.

Не понехав я і сего. Просив, благов я.

Но і щож?

Приобіцяв прийняти мене на ново... Але не дав нічого наперед.

А колиж прецінь?

Казав прийти за... два тиждні.

А тимчасом голод, крайна нужда — говорила женщина — ніякої помочи ні звідки... Все вичерпало ся... Не видержимо... Конець всему.

Бере горячково за роботу... хоче знов взя-

ти ся до праці, але єї бідні закостенілі пальці дрожать, не можуть вдержати голки. Надмір розпуки знеміг єї. Працювати? І по що? І так не скінчить роботи... Повалить єї голод і нужда.

Усіла на тапчані і блудним зором споглядає навкруги. В голові мисли баламутять ся, а в памяти тиснуть ся давні спомини.

II.

Нагадує собі давні щасливі хвилі, коли при виході з магазину по перший раз стрінула Павла. Чудно, як здавав ся тоді єї бридким і страшним з першого погляду. Але незадовго пересвідчила ся, що він як раз лякав ся і дрожав перед нею. Те розсьмішило єї і приєднало. Подибували ся щораз частійше, аж одного разу поприсягли собі щирю любов перед церковним престолом.

Розкішно минали медові місяці. Жваво працювали цілими днями, але за те вечерами в убогій комнаті гомоніли сьміхи і ніс ся відгомон сердечних поцілуїв. Памятає, що якийсь час забавляли ся в хованку. Хто перший приходив до кімнати, вичікував другого схований за шафою або заслоною вікон, щоби невадійно кинути ся єму в рамена. Прийшов час, коли треба було понехати жартів і глядіти поважнійше на житє. Господь іслєл на піддаше дитя, справдешне ангелятко. В тім щастю подвоїли они працю для тої дорогої дитини.

Хороший і здоровий хлопчина дивував всіх

що: «кожде жадане устно поставлене перед судом належить (очевидно навіть без жаданя чи просьби) залагодити в тій мові, в котрій подане внесено або жадане поставлено», — а хто чув або бачив, щоби з Русиною списувано протоколярно просьбу, освідчене чи яке жадане (т. зв. Mündliches Vorbringen) в рускій мові, хіба що він сего виразно жадає та ще в додатку загрозить скаргою!... Той сам розпорядок міністерства каже: «В справах неспірних, належить взяти яко правило, що всякі накази, завізвання, постанови, котрі видає ц. к. суд для сторін, належить видавати в мові матерній дотичної сторони» (отже для Русинів — в мові рускій). Не знаємо, чи який східно-галицький суд держить ся сего припису, але се нам відомо з власного досвіду, що з 20 судів, котрі нам ближше звані, ані один доси не видав в справах неспірних ніякого завізвання, наказу і т. п. в рускій мові... Далі той сам розпорядок постановляє: «В справах карних належить обвинених, пошкодованих, свідків і знатоків переслухувати в їх матерній мові, розправи вести в мові матерній обвиненого і в тій мові видавати вирок з мотивами».

Не треба й казати, що принаймніше повітові суди не видають в таких случаях вироків з мотивами в рускій, але виключно в польській мові. Не знаю, чи хто чув від них: «В імени Его Величества Цісаря», — а заєдно тільки: «W Imieniu Jego Cesarzskiej Mości!» і т. д. Є на пр. недавно виданий ц. к. міністерством судівництва розпорядок, щоби вписи до книг ґрунтових доконувано в рускій мові, наколи подане і грамота в тій мові споряджені, а ми можемо вказати суди, котрі сего зовсім не держать ся (і навіть остатніми часами на поданя на пр. товариства взаємного кредиту «Дністер» — о чім оно певно й не знає — доконують вписи по польски), бо р. kancelista prowadzący księgi gruntowe nie umie po rusku pawet czytać... А написи орієнтаційні по ц. к. судах? Навіть тепер по введеному в житє нової процедури і інструкції подавали пп. начальники ц. к. судів — виключно польскі, помімо виразного приказу виданого перед 2-ма роками і мимо так доброго прикладу, який мають в тім згляді від президента львівського ц. к. суду краєвого дра Бавха. Нам дивно, що принаймніше раз до року відбуває ся ревізія по ц. к. судах повітових, а ніякий ревізор сего не зволить зауважати...

Резструючи вірадрний факт заосмотреня ц. к. міністерством судівництва східно-галицьких судів рускими друксортами, звертаємо на се увагу наших пп. адвокатів, нотарів і всіх патріотів, щоби не тільки з них самі користали, але також щоби поучували при кожній нагоді наших селян маючих діло з судами, аби заєдно домагались, щоби з ними урядовано, списувано їх протоколярні жаданя, скарги, зізнаня і т. п. в рускій мові. Се справа зовсім

не маловажна: ми під загрозою зради народної повинні користати з прав прислугуючих нашій мові в судівництві і практично виказувати потребу їх розширюваня і поглиблюваня... Всі наші часописи повинні в тій справі розвинути як найширшу і найгорячішу акцію а всяке в тім згляді шкаралупництво п'ятувати яко зраду народної справи. Ми навіть радимо з новим роком містити на чолі кожного числа всіх наших політичних дневників дотичний зазив до земляків, сформулований в коротких а ядерних словах — а для непоправних і неслухняних завести чорну таблицю. Успіх певно буде!

Вісти політичні.

Про переговори бар. Гавча з штабом обструкції у Відні (3. січня) надійшли близькі вісти. Подасмо їх з обовязку дневникарського. І так пише «Reichswehr» слідує: «Органи лівиці запоручають, що переговори ті (хоч тревали від 11 години рано до 6 вечером) мали лише характер нікого не вяжучий. При тім не ма певности, чи послы німецькі являть ся в соїмі чеськім. Ухвала в тім напрямі ще не запала. 7. січня мали з'їхати ся мужі довіря в Літомерицях, але мабуть з'їзд сей відложено». — Радикальна праса німецька каже, що послы німецькі не мають чого шукати в соїмі чеськім. Се не означає трусливости а оборону інтересів німецьких. «Grazer Tagblatt» боїть ся в загалі, щоби Німці не винайшли якогось modus vivendi з Чехами. Таж Німці в Хебі зложили присягу, що не вдадут ся в ніякі, хоч би і нікого не вяжучі переговори, поки правительство не відкличе розпоряджень языкових. Ческо-німецька справа стала ся нині справою всіх Німців австрійських. Німцям не вільно зійти з раз зайнятого становища. Найяснійше в тій справі говорить Шенер в своїм органі. Він каже: «Тепер говорить ся багато о тім, що бар. Гавч має видати змодифіковані розпорядження языкові, що Чехія має бути поділена на три етнографічні округи, як сего домагав ся в своїм проєкті др. Пфферне. Наколи ми, обжаловуючи кабінет, казали, що розпорядження языкові були в загалі протизаконні, то як можемо тепер казати, що змодифіковані розпорядження суть законними? Я поставив раз внесене, щоби справи языкові управильнити посредством закона і стоюл при тім! А впрочім тепер не розходить ся так дуже о розпорядження языкові, а більше о те, щоби знайти в зароді всякі змаганя до ославлення Австрії. Се оклик Хебекої Країни!»

«N. fr. Presse» називає переговори правительства з Німцями також не вяжучими нікого. Предметом нарад не були лише самі розпорядження языкові, але і політична ситуація. Думано також над тим, в який спосіб можна би привернути правліньні відношення в парламенті,

чи Німці возьмуть участь в засіданях сойму чеського? Треба би їм вправді там явитись, щоби порушили послідні пригоди в Празі, але з другого боку немислимо, щоби при розяреню умів роботи ішли в перед. Ще не звісно — каже «N. fr. Presse» — о скілько по нивішній конференції положене прояснить ся. Члени конференції мусять мати на оді інтерес всіх Німців австрійських і стояти на сторожи інтересів Німців моравських і шлеских. На всякий случай будуть ті переговори з правительством лише більше інформаційні. Знає ся, що тут буде лише навязана нить до дальших мериторичних розправ.

Ческі дневники не ворожать тій конференції великих успіхів вже для того самого, що она є одностороння і в ній не засідають послы ческі. Межи послами чеськими а гр. Ваденім була вправді колись приватна бесіда о можливім поділі краю на області національні, але ся бесіда не обовязує ніякі нікого. Др. Пацаж, що підіє сє справу, протавний нині такому поділові. Наколи прийме ся за підставу, що власти сторонам мусять всюди відповідати в їх ріднім язичі, то з сего випливає конечність, щоби всі урядники знали оба язики краєві. Бар. Гавч най прийме від нас нині вже до відомости, що Чехи спротивлять ся якій-нибудь ділежі краю.

Телеграми віденьскі з 4. січня кажуть таке що до переговорів бар. Гавча з менерами обструкції: Бар. Гавч виступив з новими предложениями, але делегати німецькі відкинули систему дволингвности в Чехії. Мимо сего привязують деякі дневники вагу до сих переговорів. Конференція не була зовсім безуспішною. Сам факт, що Німці явили ся в Відні свідчить, що они не відкидають з гори порозумія. Бар. Гавч відчуває, що не умиривши Німців він не буде міг скликати парламенту. «Deutsches Volksblatt» гніває ся на бар. Гавча, що він на нараді запросив лише поступовців! «N. W. Tagblatt» каже, що наряд німецький мусять дочерна одобрити все то, що уложать ся на конференції. В киці «Ostent. Landschau» заявляє, що поступовці зраджають справу німецьку, а тут треба сказати: або, або!

Ще нивіші телеграми віденьскі, що нашіли 4. січня по полудни до Львова, кажуть, що пос. Шікер відкинув запросини на конференцію, зголячи непохитно при ухвалі віча в Хебі. Він вдасть ся в переговори, наколи правительство перед тим відкличе розпорядження языкові.

Правительство угорске не видало розпорядження що до провізорії угодової а вдовольно ся, повідомити правительство доштавске о тім, що провізорія мовчки продовжена, хоч ще соїм угорскій єї не ухвалив. Бар. Банфі, відповідаючи на новорічні желаня, зложив єму партією ліберальною, держав довшу річ, в котрій обструкцію угорску назвав «самалюбною і легкодушною». Він як і правительство постарануть ся о се, щоби Угорщина не розірвала одноїльної

до пяти років своєю вродою і черетвим виглядом. Аж тут ненадійно щось чи завіяло єго, чи урік хто, страшна горячка звалила єго до ліжка. Біднятко трясло ся як осиковий листок, а на родичів гляділо так жалібненько, мов би хотіло перепрашати за заподіяні гризоти!

Ах ті години — години предовгі по ночах при колісці хорого! Ах те чоло розпалене, що трівожно дотулювали ся єго долоні, той свистом затагаючий віддих, і затиснені зубенята, усуваючі ся від ліків! А лікар, страшний чоловік, з обоятним лицем — замкнений в собі і недаючий, з обережности, крихітки надії.

А однак Михань, мимо того всего, очунів. Так. Приходив до себе, вставав, а навіть ходив не згірше по комнаті. Якже-ж би могли жити щасливо, сли би тільки Господь змиливав ся над їх долею і дозволив відробити те, що страшили через хоробу синка! В смертнім неупокою о малого занедбували роботу. Всі ошадности пішли на ліки і лікаря — спродано обставу, заставлено все, що лиш дало ся. А тепер все скінчило ся. Крамарка відмовила кредиту. Нотар засеквестрував меблі, а радше послідне драгтя. За послідний гріш купила бохоня хліба. А завтра? Що буде завтра? Чим оборонять ся через свята від голоду?

III.

Нагло пригадала собі, що Павло не мав нічого в устах від рана. Споглянула на него!

Із зморщеного чола проглядав безграничний сум — сум і щось в роді вчиду над власною безсильністю. І нараз, з перойством, яке мож частійше подібати у жінцях з людю, чим у так званої «інтелігенції», порозуміла, що єї обовязком є єго кріпити, додати одробину тепла і надії. Почала напминати єго на вивь сердито, на внів приязно.

І чого сидиш мов медвідь! Вкінци не так то легко умерти з голоду. По святах знайде ся робота і який-такий заробіток. Коли має ся руки і здоровля до праці, не вільно попадати в розпуку. Завтра по дни щось придумаємо. А тепер з'їдж останок юшки. Підні голову. Останок поживи! Ах! ах! Жадоба заспокоєня голоду заволоділа ним сильно. Повздержав єї однак; запитав несміливо: А наш малий? Не клопочи ся ним. На днесь має досить. Сусідка принесла єму троха росолу. Спить аж любю.

З кутика піддаша відізвав ся тоненький голосок: Мамо — чи ти є мамо? Мати побігла до ліжка трохи затрівожена. Чого хочеш, мій скарбе? Болить що?

Ні. Нічого не болить єго. Але хотів поговорити з татусем. Щось дуже важного мав єму сказати. Тільки, що то було великою тайною — дуже великою тайною.

Обвинено єго шалем, що єго не мало убавило, тим більше, що мимо всіх заходів матери,

не дав огорити ся як слід і витягав з мід фалд голі рученята. Але коли обтулений звайшов ся на колінах батька, защебетав веселос: Я хочу... Аї, не цілуй — борода коле. Я хочу, щоби ся доставив мій пантофель, той святаочний, знаєд, від печию. А відтак додав таємничо, кладучи палець на устах: Ви певно забули. Але я добре памятаю. Завтра Різдо. А днесь святий вечер. В нинішну ніч дитятко Ієсу посилає забавки для чемних дітій.

Родичі споглянули жалісно на себе. На жаль! моя дитинко — почала мама отираючи слези, — днесь мусяш обійти ся без коляди. Бачиш, ми є дуже бідні. І щож то вадить, що ми бідні — щебетала дитина. Що то може обходити Ієсу? Їх Бозя богата... Побачите, що пришло до мого пантофлика такі самі забавки, як для прочих. Прецінь я був дуже чемний.

IV.

Бідний викривлений пантофлик: Стоїть коло печи, бо треба було вслухати ясноволосого тирана. Инакше не пішов би був спати. Тепер спить спокійно віруючи в завіршнє щастє і всміхаючи ся серед милих снів і надій. Бідний пантофлику! Хто подумав о тобі в часі богатих пирів, хто зложив хоть би найбіднійший подарунок? Бідний малий пантофлику! Такий ти малий, а можещ однак помістити велику радість дитини, як рівнож великий біль першого розча-

області митово-торговельної з Австрією. Се лежить в інтересі економічним обох половиць і се-го домагає ся край.

Новинки.

— Христос раждаєт ся — славіте!

— **Щедрий дар.** Великодушний меценат і особливий покровитель убогої рускої молодіжи, Еміненція Кардинал-Митрополит Сильвестер Сембратович переслав знова при нагоді свят Різдва Ісуса Христа на ціли нашої бурси щедрий дар 50 зр. а. в. на мої руки, за що єму іменем Виділу бурси св. Отця Николая складаю прилюдно щирю подяку, а при сїм заявляю, що на дни Іх Агела засилати-мем горячі мольби до Всевишнього, щоби привів Іх як найскорше до повного здоровля для добра нашої церкви, на радість і славу руского народу. За Виділ Бурси св. о. Николая *Сидор Єзерский*, ц. к. проф. гімназії, член Виділу Бурси.

— **Кваліфікаційні іспити** на народних і виділових учителів розписано перед екзамінаційною комісією у Львові на 15. лютого н. ст. Поданя треба заосмотрити в метрику, свідощтво зрілости, всі декрети іменовань, коротку історію життя, виказ перестудіованих книжок і кваліфікаційні табелі. Поданя так заосмотрені належить висилати до дирекції іспитової комісії (улиця Скарбковска ч. 39) за посередництвом окружної ради шкільної до 31. с. м. Поданя не заосмотрені в повисше вимінені документи, не будуть уважляднені.

— **Віче хлопске** має відбутися в Ярославі дня 9-го січня 1898 р. з такою програмою: 1) отворене віча і вибір президії; 2) політична ситуація 3) подільність ґрунтів хлопских і податки; 4) примусові спілки, викупно ґрунтів панських, стрейки; 5) справи громадські.

— **Чи опихане?** Баби подарено шнова. Баба взяла, подякувала, але і спитала: чи паночку опихане? Ролю сеї баби прийняв на себе недоспільний соляр з «Дѣла», пишучи про внесене пос. Вахнянина, змагаюче до того, щоби сойм з фондів краєвих визначив 100.000 зр. на «зорганізоване кас системи Райфайзена по селах», отже в користь селян галицких без різниці народности. Соляр відмовляє сему внесено всякого значія, балакаючи, що якби сей грїш роздати між 6.000 громад галицких, то на одну громаду випало би лише по кілька гюльденів, а тим громади не стали би ситі. Соляр мав би нову рацію, але лише тоді, як би слово «зорганізоване» кас райфайзенівских значило одно що «роздача» 100.000 зр. межі громади сільські. До того однакж внесене п. Вахнянина не стремить. Тут не іде о «роздачу» гроша, а о просту поміч моральну і фінансову для тих громад сільских, котрі, посїдаючи останки своїх кас громадских або т. зв. церковних (в деяких місцевостях), запрошених або лихо адміністрованих, взяли ся би до діла і черемоною тих кас на каси райфайзенські схотїли би подати дешевий кредит самим собі. Таким громадам мусїв би прийти виділ краєвий в поміч. А поміч ся лежала би чя то в поданю інструкцій до заснованя кас райфайзенівских, чи книг потрібних до веденя, чи засобів грошевих в формі даровизни або позички. Капіталів великих між громади роздавати не потрібно. Се значило би: одною рукою

брати додатки краєві, а другою звертати громадам власний їх грїш.

Соляр не здав собі навіть справи з того що має ся стати з тим грошем. Єму мабуть і не звісне, що по других краях коронних в сей сам спосіб, через невеликі субвенції краєві, розбужено межі селянством духа «самопомочи» та що сею «самопомочію» а не «милостивіями» з власної калитки, видерто селянство з рук лихви і всяких банків та кас позичкових, що під покришкою помочи для селян збивають капітали а зиски ділять межі себе яко тантіями. Не зрозумівши діла, соляр з «Дѣла» питає проте устами баби: А чи буде сей грїш великий? Чи дійде він до рук руских громад? Чи не забуртє его рухливїші мазури і т. д.? Хлопче ся соляр наш як квочка качатами. А вкінці забувши, що зразу відмовив внесено пос. Вахнянина всяку вартість, додає: як би так сї грїші дано «Просьвіті» на засновуване «кас добродійних», то але! На те були би они добрі! Отже вишло таки на наше, що грїші ті мають свою вартість. Добре! Годимось! Миж і до того накликаючи всіх патріотів руских. Най лише «Просьвіта» займе ся сею справою. Най она посередничить межі виділом краєвим а «нашими» громадами. Каси Райфайзена будуть «добродійними». Тут нема ексклюзивности. Виділ краєвий охотно порозуміє ся з «Просьвітою», щоби в сих громадах, де вже суть читальні «Просьвіти», в першій лінії зорганізувати дешевий кредит для селян руских. Лише до діла, а сам соляр зрозуміє, що діло се не буде так безхосенним, як він в своїй «десперації політичній» і анемії мозкової нині про него толкує.

— **Наслідки тероризму соціалістів.** В Осявані на Мораві зайшла така подія. Якийсь Вевода виступив з товариства «Рокрок», заложеного для соціальної пропаганди і розголосив, що не може погодити ся з фальшивою політикою проводирів соціалістичних. Розсерджений тим виділ «Рокрок-а» обжалував Веводу до суду о обиду чести, а в доказ своєї жалоби покликав ся на свідощтво одного з членів товариства. Суд засудив Веводу, помимо того, що він уперто не хотїв признати ся до вини. По відсежденю кари стрїтив ся він з тим свідком, котрого присяга була в процесі рішаючою. Вид чоловіка невинно засудженого порушив совість в тім свідку. Вхопив Веводу за руку і пішов з ним до адвоката, перед котрим признав, що в суді присяг криво, намовлений до сего через проводирів «Рокрок-а». Процес взновлено, але фальшивий свідок не могучи знести докорів совісти і не чекаючи на судову кару, вистрілом з револьвера відобрав собі житє.

— **200-літній ювілей** заснованя асекурації на житє припадає в 1899 році. З тої нагоди збере ся міжнародний конгрес в Лондоні асекураційних товариств, котрі утворили у себе житєвий відділ. Урядженем конгресу займає ся оснований там недавно міжнародний институт спеціалістів в житєвій асекурації.

— **Фальшиві банкноти.** Послїдними часами можна подибати ся з фальшивими паперовими десятками тенерїшними. Фальшиві десятки легко спїзнати, бо по угорській стороні тексту жіночі лица в рисунку дуже грубо виконано і мають зивозаті очі, а кромї сего уложено волосє є зовсім инше, як на правдивих банкнотах. Числа відбиті червоним друком не мають властивої

краски, але трохи ржаву і блїдшу від державних банкнотів.

— **Сензаційне відкритє.** По Відни розійшла ся оповість, що управитель ембріологічного інститута в тамошнім університеті, др. Шенк має зробити відкритє, за помочию котрого чоловік після своєї впадоби так у людей, як і у звїрять може вплинути на се, щоби маючий прийти на свїт плід був роду мужеского або женського. Проф. Шенк заявляє, що процес той відбуває ся без лікарств і средств медичних, без ніяких операцій, а є тільки результатом виміни матерії. Дальше доносять, що проф. Шенк вже від 20 літ працював над розв'язанем сеї квестії і що всі его всказівки і ради в тім напрямі оказали ся завсїгди без виїмки успішними. Проф. Шенк має сам тепер шестеро дїтей і кожде з них прийшло на свїт в тім полі, в котрім він собі перед тим бажав. Способу, як він се робить, на разі не хоче винахідник виявити, бо наміряє видати наперед о тім строго наукову студию, котру сподїє ся укінчити в половині сего року. Відкритє се буде мати найбільшу вагу на поли годівлі звїрять, а у людей спосіб той—як каже—, може мати менше значїне і міг би бути примінованим лиш тоді, коли якомусь супружеству для важних причин справді ходило би о се, щоби новий потомок був сего або того пола. Помимо цілої сензації годї однакж не припускаєти, що те ціле відкритє є простим гумбугом.

— **Самоубийство.** Олена з Красуских Барановска, жінка шкільного інспектора Болеслава Барановского, перебуваючи від кількох днів в Кракові, кинула ся дня 2-го січня с. р. в приступі меланхолії під колеса підходячого поїзду на двірці залізничнім і погибла на місці. Колеса локомотиви перейшли через туловище. Покійна числила 50 літ і полишила осьмеро дїтей.

— **Поєдинки угорских послів.** По причині послїдних подій в соймї прийшло аж до поєдинків П. Раковський, член народного сторонництва по причині, що Едм. Гаярій, ліберал перебывав єму промову на онодїшнім засіданю соймівім, оповїдав товаришам казку о старім єврею в Прешбурзі, котрий на смертній постелі не могучи скоренько відмовляти за рабїном Бетельгаймом молиттів, закликав: «Бетельгайм! Бетельгайм! хочу умерти, але не позволю на се, щоби мене послано на другий свїт насильно!» Казка ся мала бути алюзією до посла Гаярїго, бо походить він з родини, котра давнїше звала ся «Бетельгайм». Почувши се Гаярій почав сварити ся з Раковским і прозвав его «блудуєм, гіпохритом». Так само мав і другий П. Ерлій зобидити Раковского. Раковський вїзвав обох на поєдинок. Вечером відбув ся поєдинок на шаблі з Гаярїм. Гаярїго ранив легко Раковський в руку, і дав плавом шаблі по лицю. Натомість Рак. дістав сильне тятє в великий палець правої руки. Наслїдком того став довшїй час не спосібним до борби, через що відпав на разі его другий поєдинок. — Другий поєдинок відбув ся між гр. Стефаном Тісою, а Оляєм (Косутовець). В часі вчерашного засіданя заявив Косут, що его сторонництво відступає від дальшої обетрукції, хоть доперва ледво третина членів его сторонництва пробувала своїх сил в обетрукції, на правици настали тоді сьміх. Косутівці дуже обурили ся, що слова їх провідника прийнято сьміхом. Пос. Оляй авернув ся до правиці і закликав. «Чи то прилично? То по

рования і смутну відселову несправедливостей житя.

Павло з жінкою довго пересидїли мовчки з похиленою головою під печію, з котрої тягнуло холодом морозної ночі. Обоє були дуже нещасливі, много мали причин до несупокою і розпуки а однак того вечера найбільше болїв їх вид того пантофлика, поставленого в очікуваню веселої несподіванки і думка, що завтра рано полишить ся порожним. Ходїм спати — обїзвав ся в кінци робїтник. — А на глухе зітхненє жени додав: Що там? Дитя забуде до завтра і не спогляне ся...

V.

Сема година рано. В кімнаті починає шарїти. Нагло відзиває ся оклик, оклик дитини, і будить із сну родичів.

Порозумїли, що значить той голос а серце зашмило від болю.

Але ні. Дивно! Се радїстний оклик!

І то який! Наповняє він піддаше свїтлом і веселістю.

Мамусю! Ходїть скоренько. Спогляньте, який красний даруночок прислав мені Ісус.

Дарунок? Бідолахи споглядають здивовані. Що се все значить? Як пояснити те дивне чудо? Дитина тупотячи по помостї босими ніжками, прибігає до них з пантофликом і показує его з втішним лицем.

А в пантофлику є.. мала миш, біла, з голу-

бими очима — найкраснїйша з мишїй. Певно в ночи упала з комина і схоронила ся в пантофлику. Але мусїв єї знемочи голод, бо навпів нежива і тільки ледво повертала тревожно оченятами.

Дитя висказує галазливо свою втіху. Ніколи! Ні. Ніколи не мало так хорошої забавки. Бо то вже не тектурове звїрятко, але правдиве — забавка, що рухає ся без накручуваня.

Несподівано пригадує собі щось і питає: А що тобі татусю прислала Бозя? Мені? Нічого. Очевидно, уважали, що я вже за великий.

Е, ні. Опізнала ся тільки. Прецінь тільки роботи мала тої ночі. Але коляда прийде і для вас певно. О, слухай. Уже йде.

Запукано до дверей. Сторож принїє лист. Доручено его ще вчера, але при множестві посилок десь затряс ся на хвилину.

Павло взяв письмо до рук. Хто ще міг до него писати? Хто ще на божім свїті клопотав ся про него? Цікавим оком оглянув коверту. Чи мене очі не ошїбають? — сказав — печатка з Шотобурґа, з міста, де мешкає стрій Іван, знаєш сей, що з моїм вїтцем від тільки літ посварив ся. Скоренько розірвав коверту і став голосно читати: «Мої любі еродники!»

Здивований сердечними словами, замовк на хвилину, а далі таке читав: «По апоплектичнім атаку, в часі котрого смерть мені гляділа в очі, обрахував я мою совість і пересвїдчив ся,

що я много против вас провинив. Остаточно ви не відповідаєте за кривду, котру мені брат заподїяв (вічна єму память), а довідавши ся, що ви обоє чесні і робїтні, не слїд обходити ся з вами мов би з жучими і вмирати на самотї, не притулившись до серця власної крові.

Сли хочете простити старому дотеперїшні поступки, приїзжайте скорїйше. Хліба і даху не пожалую, а і ви хоть крихітку пригорнете мене до свого серця.»

Павло не міг довше читати. Занадто був зворушений.

Ах — закликав — голосом радости — сьмо уратовані. Чи чувш любя подруго? Уратовані! Ні ти, анї дитина не буде більше голодувати... Завдяки сему листови...

А сей папір, хїба з неба приходить...

Але певно, що так татусю... Просто від Бозї!.. Прислала на коляду... Тільки мамуся ще не дістала нічого.

Павлова приголубила сінка, а обиспуючи его личенько горячими поцілунями вповїла: Не говори так, мій маленький! Ісус не забув і про мене, бо дав мені від разу найкраснїйшу з коляд, котрої не проміняла би за ніякі скарби сьвіта. Молю Господа о одно тільки, щоби мені тебе не відобрав а полишив мені той найдорожшїй скарб, котрий люблю понад всіх і над все.

Перев. Ів. Дейор.

свиньски! Гр. Тіса думаючи, що ті обидливі слова були звернені против него визвав Оляя на поєдинок. В поєдинку розтяв гр. Тіса носову хреставку своему соперникови. Тіса одержав легоньку рану в руку.

— **Сила волі.** Примір незвичайної витривалости в доведеню до здійсненя раз задуманого наміру, без взгляду на тисячні перешкоди, дає нам др. Рох Борисик, котрий недавно яко старець літами, але молодий ще духом, в 76 році життя зложив іспит на виділлі медичнім варшавського університету і одержав диплом лікаря. Годить ся отже посвятити кілька слів так виїмковій личности. Др. Рох Борисик уродив ся в р. 1822 в сідлецькій губернії. Задля тяжких обставин материяльних дуже пізно вступив до гімназії в Радомі, котру укінчив в р. 1847. По укінченю гімназії через 10 літ зарабляв яко гувернер, щоби зібрати собі фонд на виділ до університету, що однак приходило ему з великою трудностю. — По отвореню медичної академії в Варшаві в році 1857 вступив до неї, а по кількох літах, коли лікарські іспити були вже покінчені в половині, опустив край на довго. Дперва в послідних часах узискав дозвіл міністра до складаня лікарських іспитів в варшавськім університеті. І ото тепер той незвичайний чоловік в 76 році свого життя, позложеною іспитів, одержав лікарський диплом і удає ся на Литву, де має практикувати. Справді така сила волі і витривалість заслугоють на слова великого узнаня.

Іменованя, перенесеня, відзначеня, конкурси.

Практикант концептовий п. Володимир Барвінський іменованій концепістом намістництва у Львові.

Міністер справедливости переніс ад'юнктів судових: Ом. Кобринського з Борщева до Делятина, Йос. Шмідта з Солотвини до Буська, Стан. Орского з Товмача до Тисьмениці. Ад'юнктом іменованій у Львові: Іп. Сидорович. З авскультантів іменовані ад'юнктами: Юл. Колчикевич для Борщева, Бр. Сьвідерский для Бірчи, Фр. Мішалек для Товмача, Тад. Дверницький для Солотвини, Володим. Рек для Борщева, Альфред Згурский для Мостиск, Стан. Згурский для Сокаля, Орест Балсану для Серету; був кандидат адв. Алекс. Романовский іменованій ад'юнктом в Станиславові.

Телеграми.

Відень, 5. січня. Вчора відбула ся нарада кабінету. Президент міністрів Гавч здав справозданє з переговорів з мужами довіря чеських Німців. — Соймовий закон, долішної Австрії в справі уживаня німецького языка яко викладового по всіх школах в тім краю, не буде предложений до санкції.

Берлин, 5. січня. У Бісмарка показує ся во дна пухлина. Вся родина его зїхала ся до Фридріхсруге.

Прага, 5. січня. Заповіджений на 9. с. м збір німецьких послів з Чехії не відбуде ся в Празі, але в Літомерицях. — На зборах виборців в Жижкові говорив вчора п. Герольд: »Гавч старє ся приєднати Німців концесиями, а потім зверне ся з концесиями до Чехів, бо знає, що в противнім случаю мав би против себе союз Чехів і Поляків. Розпорядженя язикові можуть в дечім змінити ся«.

Прага, 5. січня. На вість, що німецькі посліи появлять ся в чеськім соїмі, пишуть »Narodni Listy«: »Певно ті панове схотять перенести до чеського соїму свої ославлені продукції з віденьського парламенту. Найже стережуть ся, бо при першім скандалі навчимо їх поведєня так, що раз на завсїгда смізнають ріжницю між чеським соїмом а віденьским парламентом«.

Будапешт, 5. січня. Вчора в полудне прийято в першім читаню закон о угодовій провізорії всіма голосами против 20, а відкинєно противне внесєне Косута. Відтак приступєно до спеціальної дискусії.

Львовянка

найлучше гігієнічне мило о 4 запахах: піжма, бзу, конвалії і фіолків.

Ціна 35 кр.

Головний склад в аптці

161 108-?

Жигм. Ружера

під „Срібним орлом“ у Львові.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, улица Сикстуска ч. 23. (стара почта)

поручає готову обув свого виробу, переважно для духовенства і ПП. військових — приймає також замовленя всілякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистанє старий оказ.

201 7-52

О 20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНІ!
ДОСТАРЧАЄ ВСІЛЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЄ РИТОВНИЧЕ, ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОБІВ З МЕТАЛУ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПІЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

!!! ДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

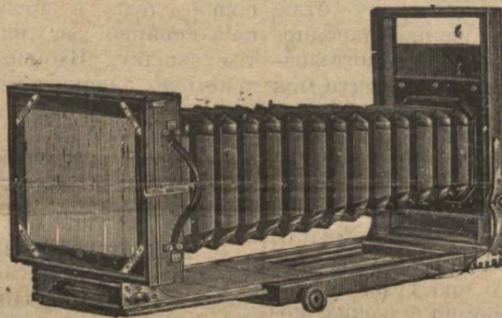
Львів, ул. Коперника ч. 3.

(ПОВІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША). 146 9-24

Ціни гріс і франко.

Перший християнський

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії і для П. аматорів поручає низше цін увсіх фірмах краєвих і заграничних. Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відворотною почтою виконує ся. — Найбільший і найдешевший склад всіляких приборів до фотографії. На жаданє ви позичає ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартості апарату) з об'єктивами Voigtlander'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковський

Львів, ул. Баторого 22.

131 36-140

Всілякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

І. Капраліка у Львові.

147 Цінишки даром. 7-24

Зміна льоном.

Заложєна фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенєсла ся з улицы Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрєна в всілякі знаряди почавши від найбогатших до найскромніших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, їдальн і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також залїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни ввз'які і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 5-52 ул. Лукасіньского, ч. 4

ГАРМОНІОМ

до науки сїнєву церковного виготовляє спеціально парова фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прощу жадати цінишка.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніом у Львові.

205 2-15

Кожда християнська родина

повинна замовити собі і купити як найскорше построний нами величавий домовий вївтар,

св. капличку з механічною музикою,

котру лиш задля великого складу відступаємо за цїну до половини знижену, лишє за 10 зр. Ті св. каплички з музикою є чаруючо хоропою окрасою для кожного мешканя, кождої канцелярії, кождої школи і т. д. і надають ся також знаменито на величаві подарунки. Ми виробляємо ось такі 3 пієси: 1) Христос на хресті, 2) Марія з Лурд і 3) Прєсв. Родина. Фігури предствлені пластично на порцеляні і глині і украшені величаво; ошкленє з задивляючо хорошим малюнком прєставляє в готпкім або маврийскім стилю вївтар і зображає ріжних святих; обрамованє брунатне або золоте в стилю бароко а середина виложєна прєхорошою тапетою або шпвом. Величина є 50/100 см. глибюкїсть скринки 8 см. Музика грає по кождім накрученю 2 дуже гарні церковні пієні і повтаряє їх 7 разів. Каплички або домові вївтарі є прєхороші і ніхто не повинен жалувати малого видатку, щоби справити собі і своїм потомкам на вічну памятку сей сензацийно-величавий предмет, бо так дешево не приїде ся до такої гарної річи.

Висилєє ся лишє залїзницею за надїслану наперед готівку або за післяплатою прямо через фабрику, 136 18-20

Gebrüder Apfel, Wien I. Fleischmarkt 62.

При кождім за- лізненю літуйте на цінишки даром. Ціни гріс і франко.